„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 31. *У Новом Саду, у суботу 15. (27.) марта 1897.* Година XIII.

СРПСКОМ НАРОДУ!

Међу многим незгодама и невољама, које ради несрећености наших просветних и друштвених прилика узнемирују и тиште родољубна срца, једна је од најтежих: незбринуто стање Српске Новосадске Гимназије.

Неколицина захвалних синова народних прегла је, да изведе дело колико тешко, толико и дично: да подигне српској просвети споменик, на којем ће се поколења учити како се љуби род.

Данас већ не сумњамо, да је један од главних чинилаца, који су наш народ, гоњен толиким злим удесима, одржали до данашњега дана — просвета. Добра је то срећа нашега племена, што је од увек марило за ту силу, која народе ствара, држи, усрећује. Наши стари су од уста откидали, прегоревали се, само да сагради храмове, у којима ће луч просвете буктети. Ми, њихови потомци и наследници, и данас смо сведоци њихове муке и љубави к роду, уживајући у њиховим тековинама, у толиким просветним заводима и школама, закладама и задужбинама. Само је тако подигао Српски Народ просвећену војску, која га је соколила и бранила од многих и разноврсних непријатеља, од којих је понајстрашнији: умни мрак, незнање.

Ево сад треба један просветни бедем утврдити, зановити и удесити према приликама и захтевима данашњега доба. Наше напредно време иште, да је школа светла, пространа, висока, пуна богодана здрава ваздуха. А каква је зграда, у којој је Новосадска Гимназија?

Просторије, које беху одређене за четири разреда, служиле су и онда, када се отворише шест, седам па и осам разреда. Зграда, у којој је с муком могло стати стотинак ученика, сада мора да прими у се три до четири стотине. У собама, у које би сретнији свет уз најбољу вентилацију пустио једва 20—30 ђака, мора да седи без икаке вентилације преко 50 наше деце. Патос је у свима разредима давно дослужио, прозоре и врата већином продухује ветар, [illegible] разредима, никако нису удешене према захтевима хигијене и педагогије. Ето у таким је просторијама смештена наша омладина, родитељска нада, народна узданица, да се телесно и умно развија!

Додајте томе још, да нема дворница за цртање и гимнастику, да нема просторија ни учионица за природне науке, да су књиге у библиотеци скоро згомилане због оскудице у месту, да нема дворнице за заједничке скупове и свечане прилике — једном речју, да нема свега онога, што је преко потребно средњој школи иоле добро удешеној, а да и ово што има, данас већ никако, или једва којекако, одговара својему одређењу — пак ћете имати верну слику о згради Српске Новосадске Гимназије.

Последњи је час, да се том злу учини крај. Са свакоје стране се види и осећа, да се овако више не може. Управа гимназијска мора да одбија децу од школе, јер нема где да их смести, а тако се и нехотице огрешује о свети аманет врлих оснивача и прилагача гимназијских и о вољу свега народа. С друге стране државна власт непрестано наваљује да се гимназијска зграда удеси онако, како су оправљене све сличне школе у Угарској. А како тескоба огромно смета школском раду, то тешко осећају учитељи наше гимназије.

Старешине и старатељи Српске Новосадске Гимназије или не могоше, или не умеше, или не хтеше да ову ствар доведу у ред онако, како иште корист ове народне школе и достојанство целога народа.

Ми, који бесмо ученици Српске Новосадске Гимназије, који кроз њу улегосмо у царство доброга, истинога и лепога, који с њеном помоћу дођосмо до својега садашњега места у друштву и народу, који дакле од ње добисмо све — можемо ли допустити, да наша гимназија, то наше топло гнездо, падне и испод висине осталих јој друга, а камо ли оставити, да јој и ексистенција доспе у опасност?

С овим кобним питањима у срцу састала се у Новом Саду неколицина некадашњих ученика Српске Новосадске Гимназије, те се својски поразговорила о овој невољи, које допаде наша гимназија, и одлучила је, да сву своју снагу заложи, те да се ово хитно питање реши тако, да се прилозима, у првом реду ученика ове гимназије, а по том и дарежљивих руку свакога просвећена родољубца и целога народа, сагради овом светилишту наука достојан храм, који би у свачем могао задовољити данашње потребе и захтеве.

Мисао је у најближем кругу радосно поздрављена и прихваћена. То нас је осоколило те потегосмо још један корак у напредак. На другом састанку се установио и одбор, који ће предузети рад руководити и изводити.

Ево нас дакле, мили Српски Народе, пред твоје светло лице, обраћамо се твојој јакој руци, да нам притече у помоћ. Српске општине и сва друга удружења српска! родитељи, који дадосте своју узданицу на школе или ју наменисте њој! браћо другови новосадски и старији и млађи! народни питомци! и сви редом Срби браћо, који љубите народну просвету! ево дивна прилика: једнима да учините себи задужбину, другима да се одужите на видљив начин колико толико народу и његовим добротворима! Похитајте са својим прилозима, да се подигне споменик који ће личити и Српству и овај просвећени век! Промислите, да је ова ствар презнаменита, да је посао велик, а да нам [illegible] неће помоћи.

Али како се за велика дела иште и веће жртве, Одбор је мислио, да се ова крупна мисао не би могла остварити малим прилозима; стога је једнодушно одлучио, да најмањи прилог буде 50 фор. Тим је већ јасно казано, да се Одбор у првом реду обраћа онима, којима је Бог дао земаљскога добра те им ова жртва на просветни олтар неће пасти тешко.

Српски Народе! Ученици Новосадске Гимназије! Родитељи и родољупци српски! Пренимо се! Отресимо се уских погледа! Разгонимо из својих срдаца ситне обзире! Уздигнимо се на висину данашњега времена! Пођимо стопама својих просвећених предака те се збринимо за потомство бар толико колико су они за нас! Похитајмо с прилозима, како би се питање о зидању гимназијске зграде могло решити што пре. А све ће жртве добро уређена и потпуно обезбеђена српска гимназија стоструко накнадити народу гајећи му просвећен и здрав подмладак.

Прилози, молимо, да се шаљу управитељу Српске Велике Гимназије Новосадске г. Васи Пушибрку, благајнику Одбора који скупља прилоге на зидање гимназијске зграде.

Ми верујемо у свест, тврдо се уздамо у дарежљивост и снагу Српскога Народа.

С тим уверењем и уздањем полазимо на посао. Боже помози!

У НОВОМ САДУ 10. (22.) марта 1897. године.

ОДБОР

НЕКАДАШЊИХ УЧЕНИКА СРПСКЕ НОВОСАДСКЕ ГИМНАЗИЈЕ,

КОЈИ СКУПЉА ПРИЛОГЕ НА ЗИДАЊЕ ГИМНАЗИЈСКЕ ЗГРАДЕ

Перовођа
Др. Сима А. Ћирић

Потпредседник
Др. Илија Огњановић

Председник
Стеван Поповић Пеци,
кр. саветник, градски начеоник новосадски

Благајник
Васа Пушибрк,
управитељ срп. новосадске гимназије

Др. Стеван Адамовић
проф. Благоје Бранчић
Др. Јован Велимировић
Ђорђе Велић
капелан,
Др. Илија Вучетић
проф. Јован Грчић
Др. Милан Давидовац
проф. Др. Ђорђе Дера
Душан М. Јовановић
проф. Милан А. Јовановић
Др. Александар Кода
Др. Душан Милић
проф. Стеван Милованов
Михајло Миловановић
гимн. катихета,
проф. Тихомир Остојић
Ђорђе Радовановић
Др. Душан Симић
Др. Бранислав Станојевић
Влада Стратимировић
Др. Милан А. Ћирић

Глас из Босне.

Сарајево, 8. марта 1897.

Оно, што смо наслућивали, збило се. Јефтановић је силом а против воље народне збачен, а за комесара владиног у опћини постављен је његда турска а сад шваписка удворица Петраки Петровић, који је уједно и подначелник сарајевски. Жалост је сада проћи сарајевским улицама а особито по „вароши“. Народ српски као убијен. На лицу му неизмјерна туга и невеселост а у срцу јад и чемер. Огорчење је против неколико издајица све веће и веће. Народ их презире а родбина их се одриче. Самом намет-комесару Петровићу, који је веома богат, рекао је млађи син, да би волио, да му ништа не остави од пара а да му остави свијетло и неокаљано име, које кад се забрља, ничим се не да опрати. И остале намет опћинаре осуђује и напушта најближа родбина. Војислав Шола писао је своме Јефтану Десићу, да неће више да зна за њега. Истога Јефтана одриче се и сестра, гђа Савка, жена покојнога Димитрија Јефтановића. Кад је чула што учини, веле, да му је рекла: „Тебе једног брата имам и ти тако напусти свој род“. Аферим јој било!

Неки дан су освануле вјешала на кућама истога Јефтана и Васе С. Краљевића. На вјешалама су насликани и један и други, а доље пише: „Дар издајици“. Обојица су била позивана од владиног комесара и испитивана, на кога сумњају па ће полиција даље водити истрагу и кривце казнити. И Јефтанов још од малена помоћник у трговини Марко оставио га је. — Петру Петровићу комесару послали су њеки једну дивну слику, на којој, веле, има ћуприја, преко које иде Цинцар комесар и води полицију у српску опћину а пред њоме га дочекује „народно“ представништво: Сава Савић у бунтовном стању, тегли се; Васо Краљевић, Јефтан Десић и А. Самоуковић. Поред ових имамо споменути још двојицу жалосних Срба и највећих кукавица, Јову Митричевића, јединог од занатлија, и Ристу Ђ. Бесаровића, који погазише српски образ и преврнуше вјером, и ако су и они потписали меморандум. Ради истога потписа био је Ристо Бесаровић истјеран из „земаљске банке“, као што вам писасмо, а сад кад је [illegible] у банку и повраћене му све учињене штете, а то најбоље свједочи, да ту не влада закон и правда него злоба и освета, коју осјети сваки, који неће да игра, како му се са „мусале“ свира. Ради овога ружног дјела напуштају Р. Бесаровића и његове шуре Сршкић и Калуђерчић. Овај потоњи већ је поднио и оставку у пјевачком друштву „Слози“, ком је Р. Бесаровић предсједник. А за предсједника је био изабран, док још није преокренуо вјером. Митричевића се пак клони и рођени син Нико, јер ето хоће ради несрпског му рада да се одијели од њега. — Досадањег честитог тајника опћинског Лазу Пупића хоће комесар да крене а на његово мјесто да постави неспремног Михајла Милановића, „морскога“ пјесника. Неки опет веле, да ће доћи Ристо Х. Костић. Тако је у нас читав вашар. Ни се зна, ко пије, ни ко плаћа. И клисаре (тутори) у обје цркве спремају се, да поднесу оставке.

И док се тако њеки проводе и уживају милост Калајеву, дотле народ грца а његова мучно стечена тековина је у рукама владина комесара Петраћи-ефендије, који без знања полиције нити шта ради нити троши те је прави заповједник српске цркве и школе не Петраћи-ефендија, јер он је само ћуприја, него аустријска полиција са свима својим шпијунима, који су Сарајево поплавили и од којих се човјек не море мирно макнути. Страшно је управо, шта влада чини са овом својом полицијом: Кад је Лазо Пупић, опћински тајник од некуд дознао, шта ће бити с опћином, он, да би спрјечио то, док не дође Јефтановић из Беча, оде и сам у Беч и понесе кључе од магазе и касе, али „цивилизатори“ у виду дванаесторице полицајаца дођу магазу обију и све предаду у руке Петракију. За све то време стајала је компанија војске у касарни припремна. Исто тако за исто вријеме била је кућа Кашиковићева и поп-Стијепина опкољена, да не би ишли у раздражени народ и „бунили“.

Сада се развила најживља агитација, да се прије министрова одласка састави нова опћина. У ту опћину лове се људи на најподлији начин. Најприје их зове Петракије, па их моли и хиљаду лажи и уздурама подбацује, као бојаги, да је меморандум одобрен, да он ради у корист народне ствари и да он тијем само хоће да спасе Јефтановића зеничке тамнице или вјешала, и ти Боже знаш, шта не подмеће. Па кад не успије он, онда их позива владин комесар и пријети најокрутнијим средствима, као да ће их влада упропастити одузети дозволу, срушити кућу, отказати зајам, само да заплаши јаднога и измученога Србина, али има људи, има карактера, који све одбију па и нуђење највеће части. Међу тијем на првом мјесту ваља нам споменути вазда дичног и честитог Србина Ристу Х. Дамјановића, који је овом приликом ваљао толико, да се не море оцијенити нити икада заборавити и не гледајући никога остаде чврст и сталан, свијетла лица и поштена образа. Његов пример многога је охрабрио и очеличио. Осим опћинара звали су још много угледних грађана (дуго би их било [illegible]) [illegible] и оспавали, али не могоше успјети. Као свијетли карактери, поред осталих показаше се Стјепо Сршкић, који је зависио од Петракија због дуга, и Ристо Максимовић, коме су одузели дозволу за точење, па му је сад нудише, ако се прими, али он зажмури и презре све, а образ сачува, премда је сиромах човјек. У противничком владином табору су оно деветак-десетак, а уз нас сав остали народ. Од наших честитих Срба, који се у овој прилици поред споменутих показаше прави родољуби, јесу Нико М. Бесаровић, поп-Стјепо Трифковић, па Мелентић, Пешут, Ђорђо Петровић, Цековић, Васо Х. Ристић, Јован Влачић и многи други. Овај потоњи, кад су Србе плашили, ако се не изјаве против Јефтановића, рекао је отворено: „Ничега се ми, господо, не бојимо; ми смо и прије висјели за народну ствар о вратима старе цркве, за турског вакта па ако устреба, нађи ћете нас објешене и на старој и на новој цркви, али наших права не дамо.“

Хтјели смо, да вас о свему у краће обавијестимо, али шта ћете, кад се не да. Опростите, е вам можда много досађујемо али друге није. Сва вас овдашња Србадија братски поздравља и лијепо вам захваљује, јер је чула, да нас пред образованим свијетом мушки и истрајно браните. Хвала вам и по сто пута хвала!

Србин Сарајлија.

Мађарски језик у српској цркви.

Темишвар, 12. марта 1897.

У 28. броју цењенога листа „Браника“ нашао је за вредно неки „Надан“, да у чланку „Мађарски језик у српској цркви“ изнесе две неистине о епарх. конзисторији темишварској у накани, да представи у што јачој светлости ревност и поборништво за православље јереја Јована Гавриловића, пароха у Десци, а у што већем степену хладноћу и млакост епархијске конзисторије темишварске према свему, што то православље у суштини његовој потрести може.

Немамо ништа против уздизања чијега због савесног и ревног вршења дужности његовога позива, али у таковом случају иште се ваљда од дотичног хваљеног лица пропикнутост свешћу о свим дужностима његовога позива, међу које спада у првоме реду, и дужност љубави према истини, а одвратности према противном полу његином, т. ј. лажи. А да-ли је честит онај и да-ли схваћа узвишени свештенички позив свој, који лажно информира свога „Надана“ о правом стању ствари тако, да рђаво обавештени „Надан“ изнаша епархијску конзисторију темишварску пред читалачки свет у таковој боји, да би та конзисторија требала одмах да положи поверени јој мандат у руке својих бирача? Јер није истина у споменутоме чланку прво то, да је упитна конзисторија икакав одговор добила до данас на односну пријаву, коју је дала поднети због „сметања верозакона“, који се преступ десио дана 28. априла 1896. у дешчанској срп. прав. цркви, и „Надан“ би као и његов лакомислени и неистинољубиви информатор учинио велику услугу епарх. конзисторији, кад би јој казао, ког је дана односно решење надлежног суда или државног одветника у уруџбени записник епарх. конзисторије темишварске ушло, јер само под том претпоставком могуће би било даље званичење у томе предмету.

Још је мање истинита тврдња „Надана“ и његова информатора, као да је епарх. конзисторија темишварска позвала на одговор јереја Јована Гавриловића због тога, што је он назвао у „Застави“ сокачком и непристојном мађарску песму „Созат“, што доказују најбоље одлуке епарх. конзисторије темишварске бр. К. 273. ex 1896. и бр. К. 352. ex 1896., из којих произлази само то, да је јереј Јован Гавриловић позван био, да се изјасни зашто је он у „Застави“ бр. 68 ex 1896. представио президијално решење бр. К. 276. ex 1896. у јавности тако, као да се његова, због сметања верозакона учињена пријава просто забацује и он сам себи препушта а пређутао је навести у јавности, да је он упуте у ствари тражио и да му се је већ по захтеву, а и због тога та упута дати морала и дана је била, што односна његова првобитна пријава нити је садржавала потанко околности односног пријављеног чина, нити особа, против којих би се потребна пријава поднети морала. После изјашњења, поднесеног у том погледу, и исцрпно поднесеног описа целога догађаја, конзисторија је само одредила, да се учини пријава код кр. државног одветништва, дочим о самом изјављењу јереја Јована Гавриловића, до сад решења донела није.

Из овога се јасно види, да је јереј Јован Гавриловић позван био само на изјашњење, што је у „Застави“ окривио безразложно, и пређутавши право стање ствари, епарх. конзисторију темишварску кажњивим пропустом и непојимањем задаће своје, па које изјашњење допеће се већ у своје време решење, — а не због тога, што је он у „Застави“ мађарску песму „Созат“ називао сокачком.

Из тога се види јасно и то, колико је за „достојан чођења“ —, како се у „Бранику“ каже — и колико је „жалостан“, како се у вршачком „Сриству“ каже, поступак епарх. конзисторије темишварске у овој ствари; а с друге стране колико су достојни заштите јавности они људи, који као свештеници извртањем и забашуривањем правог стања ствари јавност мистифицирају, а то све у накани да себе као светле и честите представе и своју претпостављену власт, чије упуте и налоге неће да слушају, у јавности дискредитирају и омаловаже.

Протођакон Евгеније Летица,
еп. бележник.

Устанак на Криту.

Са искрцавањем европске сувоземне војске на Крит иде врло споро. До сада су само Француска и Енглеска послале по 600 војника, који ће се распоредити по пристанишним градовима критским Но ни највеће оптимисте не верују, да ће европска оделења, која ће износити највише 3600 момака, бити кадра савладати 40,000 одушевљених, а при том добро наоружаних и топовима снабдевених усташа.

Него европски концерат као да опет хоће да се бламира. По најновијим вестима изгледа, да је тај концерат скоро са свим умукнуо а Енглеска да се отворено оделила од осталих велесила. Полуслужбени лист „Пост“, који ставља у изглед, да ће и Немачка одступити од акције великих сила, ако се Енглеска устеже, пише, да је блокада Крита истина објављена, али о држању Енглеске чују се најпротивнији гласови, који дају повода претпоставци, да енглеска политика сваки час може скренути са линије, које се држе континенталне велесиле. Немачки лист додаје, да добро обавештени посматрачи мисле, да је филјелинска струја у Лондону са својом јаком сумњом у руске намере опет надјачала. У истом смислу пише и „Национал-Цајтунг“, који изјављује, да се немачка војска неће борити у унутрашњости Крита,

---

ЛИСТАК.

О језику у нашој цркви.*)

(Писмо Уреднику „Браника“.)

Ви знате, г. уредниче, да Вам ја ретко досађујем, — али дође тако по нека прилика, која ме нагна, да апелујем на Ваше стрпљење и да употребим гостопримство Вашег листа, заузимајући и онако скучен простор незнатним стварима.

Недавно је код нас, и то баш у „Бранику“, опет изнето на дневни ред питање о преводу наших црквених књига на данашњи књижевни језик.

Ја нисам ни позван, нити се осећам способан, да говорим о том питању, али хоћу да исправим и сузбијем неколико погрешних назора и погрешака, које су учињене у овој најновијој полемици. Хоћу специјално да проговорим о чланку г. Светозара Мл. Бајића („Браник“ 1897. бр. 22.)

Ви знате, г. уредниче, како се свуда, а особито код нас, увукло у књижевност и у историју безброј погрешака, само због тога, што је когод једном у незнању, без критике и лакомислено нешто написао, а други са још мање критике то преписивали и допуњавали — док није постала прича, која је далеко од истине. Довољно је да Вас опоменем на безброј изрека славних људи, које историјска критика не може да призна или код нас на приче о смрти Урошевој, издаји Вуковој и т. д.

Нема сумње, да те погрешке још већи утицај добијају у полемици, одакле их је врло тешко истиснути. С тога је боље да се оне одма исправе.

Мислим да сам се овим довољно оправдао што злоупотребљавам Ваше гостопримство овако незнатном работом. —

Г. Бајић противан је превођењу наших црквених књига; он је озбиљно покушао да докаже своје назоре, али су докази његови без разлике погрешни; његов одговор на прво стављено питање управо кипти од погрешака.

Г. Бајић пише: „У оно време, кад је св. Ћирило и Методије бирао згодан словенски језик, на који ће св. Писмо превести, Словенство је тада већ било растурено..... Језик старословенски говорни језик панонских и дачких Словена, међутим био је већ нестао, изумрло јер је и народа, који га је говорио, тада нестало међу Хунима, Аварима, Мађарима и суседним словенским народима“

У науци је данас јасно и г. Бајић се може о томе уверити у свима новијим радовима словенских научника, да језик, на који су преведене црквене књиге, „стари словенски језик“ — није језик панонских и дачких Словена, него мађедонских Словена; и тај језик нису Ћирил и Метод бирали, него су они црквене књиге превели на језик, којим су говорили од младости своје: на језик мађедонских Словена из околине солунске. Али је заиста чудновато, да је г. Бајић могао рећи, да је онда народа, који је говорио тим језиком нестало „међу Хунима, Аварима, Мађарима“! Баш на против у то доба је већ давно било нестало Хуна и Авара а Мађари су тек после смрти Ћирила и Метода дошли у ове крајеве! Откуда зна г. Бајић у опште да је тога језика онда било нестало? Где су докази за ово?

Цела поставка г. Бајића о некој књижевности старих Словена пре Хришћанства нема никакве вредности и о њој није вредно говорити. Али је свакако карактеристично, да у нас још има људи, који могу да питају: „Зар није могуће, да је старословенски језик у преисторијском времену био као неки књижевни језик свима Словенима, и да су га они кроз многе векове неговали и усавршавали, ако не помоћу писма, помоћу мртвих слова, а оно на други начин; рецимо: народним умотворинама“! И онда даље: „може бити да је тај језик од незапамћених времена све до појаве Хришћанства био свим Словенима не само књижевни него и црквени, свети језик, на којем су, зар кроз хиљаде година на свој начин хваљена и слављена разна словенска божанства, почињући од громовника Перуна па све до бродарице Виле и росне Додоле у зеленоме лугу“! — Будите уверени, г. уредниче, да ће Лукин Лазић у првој својој књизи цитирати ово из „Браника“, као што ће свагда радо цитирати оно место, где један професор историје прича српским занатлијама, да „и Јустинијану, оном славном цару византијском, . . беше име пре царске порфире: Управда, оцу му Саватија, матери Виљеница, а брату Исток“! („Браник“ 1897. бр. 19.) Жалост је, г. уредниче, што смо још тако далеко од истине.

Г. Бајић мисли: „ма да је он (стари сло-

---

*) Доносимо овај чланак нашег пријатеља, што је главна циљ тог чланка та, да исправи погрешке с научног гледишта, које се увукле у полемици о црквено-словенскоме језику у нашем листу, Иначе не би га могли штампати, да се бави само питањем: да-ли треба црквене књиге преводити на српски језик, пошто смо одбили о томе већ неколико чланака из разлога, што је полемика у тој ствари бесплодна и несувремена. Ми смо саопштили мњење г. Југа Станикића, који говори за превођење, и мњење г. Бајића, који говори против. Читаоци знају и једне и друге разлоге, те нека сами суде. С тога не можемо штампати продужење полемике ни између њих, нити с друге стране. Така питања, кад нису на дневноме реду, немају толиког интереса, да се о њима у политичким листовима непрекидно расправља. У политичким листовима листак је, да се у њему шири поука, да се расправљају питања из науке, да се негује лепа књижевност. Чланци и полемике о политичком, друштвеном, просветном и привредном животу морају имати бар неке свезе са садашњошћу. — Ур. „Бр.“

нити ће подносити жртве у новцу и крви за један чаркашки рат у страној земљи. Лозинка Немачке је: „Крит Крићанима“. Блокада грчких пристаништа је сигурније средство. да се сломије упорност Грчке, него 600 војника, које искрцава свака велесила на Крит.

Значајна је вест, коју доноси париска „Међународна Коресподенција“: Енглески посланик у Паризу саопштио је француском министру иностраних дела, да је, с обзиром на устезање разних европских сила, да пошљу на Крит већа оделења, — Енглеска готова, да о свом трошку пошаље на острво 10,000 војника, да примора грчку војску да се повуче, и усташе, да положе оружје. Ако велике силе приме тај предлог Енглеске, била би она готова, да учествује у блокади грчких пристаништа. Но министар Аното је провидео намере Енглеске, да хоће да се дочепа Крита, те је изјавио, да се умирење Крита не може поверити једној јединој велесили У Паризу нагађају, да би Енглеска, кад би се њој самој уступила пацификација Крита, могла се договорити с Грчком, посести три најглавније пристанишне вароши, а оно друго све оставити Грчкој.

Русија је са своје стране такође видела, шта намерава Енглеска, и гроф Муравјов је тако јасно обележио становиште Русије у критском заплету, да је Енглеска повукла свој предлог, да се установи на грчко-турској граници неутрална зона и да се грчка и турска влада позову, нека повуку натраг своју војску. Енглеска је сад безусловно пристала, да се блокира и грчко пристаниште Воло, пред које ће до скоро стићи европски бродови, ако Грчка не попусти.

Заиста је то прави политички цик-цак, у коме се човек не зна оријентирати. Ако тако дуже потраје, тешко да ће престати грчки апетит на Крит.

*

На Русију се свалила сада сва мржња грчка зато, што Русија неће да буде крава музара Грчкој, нити је вољна. да извлачи Грке из неприлике, ако би их Турска притеснила. Не само да је грчко јавно мњење кивно на Русију, него у мржњи на словенску велесилу предњаче сам краљ Ђорђе и краљица Олга, који су поручили у Петроград, да неће више да буду шефови руских пуковнија.

У исти мах, кад се грчки владалачки супружници тако понашају према Русији и према свом рођаку. цару Николају, овај је по руском заступнику у Атини Ону, који се ономад вратио из Петрограда, послао грчком краљу 50,000 рубаља за критске бегунце у Грчкој. Ради би били знати, да-ли ће краљ Ђорђе одбити ту своту, коју племенити руски цар шиље. Сумњамо.

Из енглеског извора се дознаје, да је удова руска царица Марија Феодоровна, писала свом брату, краљу грчком Ђорђу, те га уверавала, да она јамчи, да ни њему ни Грчкој неће бити учињено никакво зло.

Говори се, да ће султан сам понудити Грчкој пацификацију Крита и онда ће краљ Ђорђе наименовати принца Ђорђа за врховног повереника. Из Лондона тврде, да на то и Русија потајно пристаје. Но грчки листови неће ни да знају за то. Ево шта пише „Хестија“:

„Грчка никад не би могла примити автономију Крита под влашћу принца Ђорђа, јер то не само не испуњава жеље критскога народа нити је то била цел грчке војске, искрцане на Крит, већ је управо увреда грчке династије, кад се претпоставља, да би један грчки принц признао султана за свог господара.“

*

Прокламација адмирала, којом је Крићанима објављена автономија, јавља у име великих сила критском становништву,

да су велике силе чврсто одлучиле, да осигурају потпуну автономију Крита под врховном влашћу султановом. Према томе ће Крићани у будуће у својим унутрашњим стварима бити ослобођени од сваке контроле Портине. Вођене жељом, да пре свега уклоне неприлике у земљи, и да спрече понављање њихово, велесиле приправљају низ мера, које ће удесити рад автономне владавине, умирити духове, сваком, без разлике племена и вере, зајамчити слободу и сигурност имања и олакшати да се опет отпочну пољски радови и трговина. То је цел, коју хоће велесиле да постигну. Оне се надају, да су те речи сви разумели. Нова ера почиње за Крит; нека сви положе оружје; велесиле хоће мира и реда. Ако устреба, оне ће имати потребна ауторитета, да се њихова решења слушају. Оне рачунају на пријатељску помоћ свих становника на острву, хришћана и мухамедоваца, да их потпомажу при спровађању једног дела, које обећава, да ће Крићанима осигурати слогу и благостање.

Та је прокламација 6. (18.) о. г. по ћошковима канејских кућа објављена. Но до сад се на Криту мало ко осврнуо на њу, јер борба између хришћана и Турака на острву још једнако траје.

У стан усташког вође Коракаса стиже сваки дан много добровољаца, а пуковник Васос је, ако се може веровати једном немачком листу, добио од свог краља налог, да се са својом војском до крајности одупире. Грчка војска на Криту има хране за пет месеци. Грчка је пак приправна и на блокаду своје обале, и она се добро спремила за општејелинску борбу, која предстоји.

Грчка влада је решила, да на велесиле управи ноту, у којој ће протестовати против блокаде Крита и одбити одговорност за све последице, које оваке мере велесила буду изазвале.

*

Из Рима јављају. да се велесиле сложиле, да прогласе блокаду грчких пристаништа. Блокада би имала отпочети идуће недеље. — Грчкој влади су адмирали европских бродова ставили до знања, да ће се свака грчка ратна лађа, која прекорачи линију блокаде, сматрати за непријатеља и да ће се на њу пуцати.

*

Већина грчких поседника бродова у Брајили ставили су своје велике поморске бродове грчкој влади на расположење ради преноса војске, муниције и других опрема, а све бесплатно. Бродови Антонија Теофилатоса „Тракија“ (2000 тона), „Партенон“ (1800 тона) и „Принцеза Софија“ (3500 тона) већ су отпловили у Грчку.

венски језик) у промењеном облику доприо до нас, опет немамо узрока прогонити га из цркве“ итд. Писац дакле признаје, да је тај језик сада у нашој цркви „у промењеном обличју;“ али је та промена тако велика, да је тај језик изгубио право да се зове старим словенским.

Историја нам даје поуке, шта и како треба да чинимо; али нам она много више поуке пружа, показујући шта и како не треба да радимо; с тога је слаб разлог за одржање црквеног језика доказивање, да су „разна људска племена у сва времена по свима странама света вазда за тим тежила.“ Али кад г. Бајић уз то још мисли, да тај језик треба да буде „тајанствен, необичан, слабо разумљив простоме народу“ — и кад за пример наводи и римску цркву са својим латинским језиком — он и не осећа, да тиме осуђује сав рад апостола словенских. Кад римска црква има право, што не напушта латински језик, онда Ћирил и Метод нису имали право кад нису хтели да своме народу даду тај „тајанствени, необични, слабо разумљиви простоме народу“ језик, него су му унели у цркву обични језик. којим је он говорио, и кога је свак разумео. У томе и лежи величина његова, и сваки онај, који је противан увођењу народног језика у цркву, противан је раду и идејама Ћирила и Метода и свију великих реформатора.

Језик наше цркве није „дивна и дична тековина од више хиљада година“ — него је то тековина од подруг века; и тај језик је с тога „толико омилио српскоме уху и срцу“ — јер смо се ми на њега навикли, а првој генерацији, која би у цркви слушала свој народни језик, било би то нешто обично, мило и драго.

Одмах у почетку сам рекао, да се ја не осећам способним да о овом питању расправљам. Али моје је најдубље уверење, да би у цркву требало увести народни језик; до тога ће једном без сумње и доћи.

Садањи црквени језик нит је стари словенски, нит је српско-словенски, нит је руско-словенски; језик је тај неразумљив; то је факт, кога не може спорити нико. Има их који кажу, да нас тај језик спаја са Русима. Заиста смешно! Шта имамо и ми и Руси од тога, што је у нашој цркви језик, кога ни један Србин добро не разуме? Да смо ми људи, ми би узели руски и проучавали руску књижевност и историју; то би била права веза; али у нас нема правог, реалног схватања, него или фантазија или песимизам, а обоје почива на нераду и незнању . . .

У Т. 22. III. 97.

Ваш

Ст. С.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** Брзо се прешло преко неких ситнијих законских предлога у седници заст. куће од 12. (24) о. м. те је главна пажња обраћена на интерпелацију заст. Вароши ја у ствари инкомпатибилитета посланичког. Вароши је питао министра-председника, је ли он наредио да се напише изјава у једном полуслужбеном листу, у којој се изјављује, да Банфи није ништа пребацивао грофовима Андрашијама. Вароши назива ту изјаву нетактичном. — Барон Банфи изјављује. да је он сам састављао изјаву, по одбија прекор нетактичности. Тврди да места код аграрне банке нису инкомпатибилна с посланачким мандатом. Вели, да ће још овог заседања предложити, да се ревидира закон о инкомпатибилитету.

— **Бугарска.** Из Софије јављају да ће кнез Фердинанд почетком месеца априла доћи у Београд у посету српском краљу Александру. На том путу ће га пратити министар председник др. Стојилов. Из Београда ће кнез Фердинанд ићи у Петроград, да посети руску царску породицу.

☛ **Осим овога броја само ће још један број добити они наши претплатници, који за ову прву четврт дугују. Ко нам до тог рока претплату не пошље, томе ћемо лист без разлике обуставити.**

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 14. марта 1897.

— **Позив за скупљање прилога.** На првом месту данашњег броја нашег листа доносимо проглас Одбора некадањих ученика срп. новосадске гимназије, који скупља прилоге за зидање гимназијске зграде. — Обраћамо пажњу нашег народа на тај позив и надамо се, да ће се он обилато одазвати својим прилозима, како би се за гимназију што скорије подигла достојна зграда, која ће одговарати просветним и здравственим захтевима.

— **Новачење у Новом Саду.** Ових дана обављено је новачење у нашој вароши. Исход новачења је овај: Из I. разреда по годинама узето је од 178 војних обвезаника њих 83 у војничку службу, 6 је збрисано, 16 није дошло а 73 је неспособно за војску. За једногодишњу својевољачку службу пријавило се њих 7, а рекламовало је 6. Из II. разреда од њих 108 позватих примљено је у војску 38, брисано 2, није се јавило њих 20, неспособних пак 56, рекламовало је 2. За једногодишњу службу молило је њих 5. У III. разреду узето је у војску 18, неспособних беше 37, није дошло 14, рекламовало је 2, а 3 су молили за једногодишњу својевољачку службу. Свега је из сва три разреда узето у војску 139 војених обвезаника.

— **Нов истражни судија.** Овдашњи судија Фрања Рехак наименован је за истражног судију при новосадском кр. судбеном столу, а за сталног заменика му судија при истом суду Золтан Галамб.

— **Верење.** Свршени богослов, г. Васа Обренов, верио се са гђцом Ангелином Димитријевићевом из Гаја. — Честитамо вереницима и желимо им дуготрајну срећу!

— **Примање у кадетску школу у Каменици.** Почетком школске године 1897/98 (4. (16) септембра) примиће се у I. разред пешадијске кадетске школе у Каменици 30—50 аспиранта. У II., III. и IV. разред примиће се само толико, колко буде места упражњено. Услов за примање у I. годину је достигнута 14, а непрекорачена 17 година живота. Доба се рачуна са септембром месецом. Школска команда може опростити сувишно доба од једне године. Аспиранти морају имати собом школске сведоџбе и положити пријамни испит Недовољне оцене из латинског или грчког језика не узимају се у обзир. У један виши разред може се примити само онај, који испитом докаже способност из оних војничких наставних предмета, који се уче у дотичним нижим разредима. Пријамни испит је на немачком језику али може се полагати и на матерњем језику, но аспирант мора толико знати немачки, да с успехом може пратити наставу. Молбенице за примање у ову кадетску школу морају се поднети најдуже до 3. (15.) августа 1897. школској команди у Каменици. Текст молбенице као и ближи услови могу се добити за 20 нов. код команде пешад. кадетске школе у Каменици.

— **Пренос Вукових костију.** На позив српског академског друштва у Бечу, „Зоре“, да се купе прилози за пренос костију оца наше новије књижевности Вука Стеф. Караџића, стигло нам је из Тителa 14 ф. 25 нов., коју је своту скупио г. Милош Миклушевић, а приложили су: По 1 фор.: г. г. Милош Миклушевић, Миливој Степанов, Емил Степанов, Стеван Чавић, Д. Седмаков, Глиша Врачарић, Ј. Марковић, Живојин Димитријевић, Ф. Микић, Ефимије Поповић, Живко Вучетић и Анд. Зорић; Атанасије Николин 1 ф. 20 нов. и Младен Стефановић 1 ф. 05 нов. Нека родољубиви приложници приме топлу захвалност! —

Како дознајемо, сахрањивачки подузимач у Н. Саду г. Ђура Стојковић уговорио је са „Зором“, да пренесе Вукове кости са гробља Марксова на железничку станицу у Бечу. Г. Стојковић ће се постарати, да и спољашњи утисак преноса буде леп. Препоручили би Српској Краљевској Академији, која је примила на себе бригу око преноса Вукових костију са бечке станице до Београда, да појединости око тога повери г. Стојковићу као Србину, који ће пренос свакако лепше знати удесити, него какав туђинац.

— **Самоубиство на железници.** Између Батајнице и Земуна десио се ономад грозан случај на железничком возу, који је долазио из Будимпеште. Један путник позвао је у помоћ кондуктера, да му отвори купе, пошто врата од овога беху затворена Кад кондуктер отвори врата, указа му се ужасна слика; на седишту лежаше путник сав у крви, већ мртав. Приступивши му ближе нађоше поред њега и револвер, и тек тада им се све објасни; овај човек извршио је над собом самоубиство. Из хартија, које су нађене код њега, видело се, да се самоубица зове Лаза Миодраговић, хотелијер. Миодраговић је родом Новосађанин. Као млад човек отишао је 1875. год. у Босну, где је учествовао у устанку, а по том беше добровољац у српској војсци за време српско-турског рата. Касније се настанио у Београду као гостионичар, где му је посао прилично ишао и стекао је нешто иметка. На мађарској миленијској изложби у Будимпешти је отворио гостионицу где је продавао српска јела, али, као и многе друге, упропастила је и Миодраговића та изложба, те ће по свој прилици бити да се убио због рђавих материјалних околности.

Новости са стране.

— **Оставина једног обешењака.** Пре месец дана у једном америчком месту обешен је милијонар Артур Дистров, чији је отац у Могућу (Мајнцу) у Немачкој био економ пре свога исељења у Америку. Дистров је убио своју жену и своје дете, због чега је од пороте проглашен кривим због злочина убиства, те је осуђен на смрт. Узалудни су били труди адвоката, који су за то нарочито путовали у Немачку, да скупљају материјал, којим су могли доказати, да је у породици Дистров лудост наследна болест. Сада, после смрти Дистровљеве, пошто се свршила борба за његов живот, почела је борба за његову оставину. По опоручним одредбама оца Дистровљева, чији је годишњи приход износио 126.000 марака, имају бити наследници деца обешењакове сестре. Сада се међутим јавила код суда сама сестра обешеног, те захтева по закону оставину за себе.

— **Радост за ћелаве** Из Париза јављају, да је Лабуран, шеф оделења болнице Сен-Луј, саопштио у дерматолошком друштву резултате својих истраживања о излучивању знојнога лоја кроз жљезде. Лабуран тврди, да је пронашао бацил ћелавости и средство против њега. — Ако то није новинарска патка, онда ће се томе проналаску обрадовати многи, којима „месец сија на глави“.

НОВИЈЕ.

Канеја, 13. марта. Аустро-угарски ратни брод „Сателит“ ухватио је два грчка брода, који су хтели да искрцају добровољце на Крит.

Берлин, 13. марта. О стању Бизмаркова здравља стигле су овамо неповољне вести.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Будимпешта, 14. марта. У данашњој седници заступничке куће саопштио је председник, да му је једна приватна особа писмом саопштила, да још један посланак има таково место, које се не слаже с посланичким положајем. Пошто је потпис на писму нечитак, председник неће да изнесе то писмо пред сабор. — Заступници Полоњи и Печи одобравају председников поступак. — Затим се прешло на дебату о буџетском закону. Известилац А. Пулски препоручује, да се тај закон прими. — Заступник Молнар у име пучке странке изјављује влади поверење либералне странке. — Заст. Етвеш говори против предлога.

* * *

Устанак на Криту.

Трст, 14. марта. Други батаљон ц. и кр. 87. пешачке пуковније укрцао се јуче

на Лојдов пароброд „Електру“. који ће отпловити у пратњи ратног брода „Тигра“ у залив Суда и у Канеју. Батаљон је под командом пуковника Гусека. Са сазваним резервистама батаљон броји 22 официра и 656 момака. Три компаније ће бити у Суди а једна у Канеји.

Лондон, 14. марта. „Тајмс“ предлаже, да се за гувернера на Криту постави Калајиили барон Кучера, садањи грађански адлатус у Сарајеву. (Тешко Криту, ако му један од тих „усрећитеља народа“ дође за гувернера! — Ур. „Бр.“)

Атина, 14. марта. Министар председник Делијанис изјавио је у заступничкој комори, да ће грчка влада остати и на даље на становишту, кога се до сада држала. У најгорем случају намерава, да на Криту заведе онаку управу, каква је у Босни

Трговина.

Нови Сад, 14. марта, 1897.

Извештај семенарске радње Војина Јовановића у Новом Саду.

Хране је довежено мало, промет је у опште био слаб. Житу је цена опет тргла натраг. Трговци купују врло слабо него више млинари.

Плаћало се:

Пшеница прва роба 7 ф. 30 н., једва да је која дотегла до 7 ф. 40 н., средња 7.—7 ф. 10 н. Наполица 6 ф 30–50 н. Кукуруз у зрну прва роба 3 ф. 15 н., средња 3 ф. Јечам од 3 ф. 40—80 према каквоћи; зоб 5 ф. 20—30 н. Вика (ланик, граорица) 5.—5.20 н. Муар би требала сад већ да се јаче нуди и тражи, али напротив се за њу врло слабо разбира; цена још није утврђена, стална. По нешто, што се донесе, продајесе по 4 60—5 ф. Пасуљ беспредметан.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 14. марта, 1897.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 67 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 65 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 52⁵ н.

Књижевни огласи.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.

Изашла је из штампе:

ЗБИРКА УРЕДАБА

У СТВАРИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ НАРОДНО-ЦРКВЕНЕ АВТОНОМИЈЕ

ПРИРЕДИО

др. ИЛИЈА ВУЧЕТИЋ.

САДРЖАЈ:

I. Краљевски рескрипт од 10. августа 1868., односно уредба сабора од године 1864./5.
II. Наредба саборског одбора у предмету обнова органа црквених општина.
III. Уредба за српске народ. школе.
IV. Уредба о вишим девојачким школама.
V. Дисциплинарна правила за учитеље и учитељице српских народних школа.
VI. Уредба о епархијама.
VII. Уређење митрополитско-црквеног и народно-школ. савета.
VIII. Саборско устројство.
IX. Изборни ред за српски народно-црквени сабор.
X. Саборски пословник и допуна пословника.
XI. Мировинске уредбе:
1. Уредба о мировинском фонду за удовице и сироту децу српског правосл. свештенства.
2, Мировинска уредба за народно-црквене чиновнике и професоре.
XII. Додатак:
1. IX. законски чланак угарског сабора од 1868.
2. Закон краљевина Хрватске и Славоније од 14. маја 1887.

Књизи је овој још додат и **преглед садржаја** према **устројству народно-црквених автономних органа**, у коме је цео садањи организам наше народно-црквене автономије изложен, те се према томе може лако наћи све, што је у разним уредбама у погледу појединих автономних органа садржано.

ЦЕНА ЈЕ КЊИЗИ 80 нов.

а ко нам уз то још и 10 н. више пошаље, добија књигу препоручено.

НОВИ САД, марта 1897.

С поштовањем

Браћа М. Поповић.

Огласи.

ЗА ДУВАНЏИЈЕ!

„КЛУБ“, најчистији, најтањи и опет најјачи папир за цигаретле.

САСВИМ БЕЗ ГЛИЦЕРИНА.

Може се добити на сваком месту и то у патентираном завоју по 3 н. Обичан завој **(Club-exquisit)** 2 нов.

Примедба. Од истог папира готове се и омиљени **клубски омотачи**. 88 3—90

Заштитни и за познавање знак: човек са пушком, који пуши на цигарету.

967. sz. tjkv. 1897. 106 1—1

Árverési hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Fejes Ágnes, ujvidéki lakósnő végrehajtatónak Gruits Drága ó-futtaki lakósnő végrehajtást szenvedő elleni 71 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az ó-futtaki 613. sz. tjkvben A † 1630. hrsz. a felvett káposztáskertnek az 1896. november 21. Gruits Drága által megvett ¹/₃ részére az árverést 138 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897. évi április hó 14-ik napján d. u. 3 órakor** Ó-Futtak községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 13 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1897. évi február ho 17-én.

Kühnel,
kir. trvszéki biró.

10730. sz. tkvi 1896. 105 1—1

Árverési hirdetmény kivonata.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Pántics Mária jelenleg belgrádi lakósnő végrehajtatónak Pántics Szóka felső-kovilyi lakósnő végrehajtást szenvedett ellen 150 frt tőke, s jkai iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság területén a zsablyai 1169. lapsztjkvben Pántics István, Milicza, Szóka, Mária és kk. Zsiván nevén álló 742. számú ház, 600 □öl házhely 112 frt. — A f I. 220 hrsz. 800 □öl szántó 73 frt. — B f I. 220 hrsz. 1 hold szántó 180 frt. — C f I 220 hrsz 1 hold szántó 143 frt becsárban s az 1881. 60 tcz. 156. §-a pontja alapján egészben nyilvános árverés útján el fog adatni. —

Határnapul 1897. évi április hó 15-ik napjának d. e. 10 órája Zsablya községházához kitüzetik azon hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni. —

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, melynek 10%, venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi 60. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. tcz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni köteles. —

Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben és pedig az elsőt 30 nap, a másodikat 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számitott 5% kamattal együtt a titeli kir. adóhivatalnál lefizetni. —

Kelt Titelen, 1897. évi január hó 5-én.

Ján, s. k. kir. aljbiró

J. ШОСБЕРГЕР

ЈУВЕЛИР, ЗЛАТАР И САЏИЈА,

у Новом Саду. у главној улици, у кући г. Давида Ђурчића,

препоручује своје богато снабдевено стовариште

јувелирске, златне и сребрне робе.

ДАЉЕ

ЗЛАТНИХ И СРЕБРНИХ ЏЕПНИХ И СА ШЕТАЛИЦОМ

САТОВА

ПО НАЈНИЖОЈ ЦЕНИ.

ОПРАВКЕ СЕ НАЈБРЖЕ

и по најјефтинијој цени извршују.

СТАРО ЗЛАТО И СРЕБРО КУПУЈЕ

104 1—10 по највећу цену

А ПРИМА ГА И У ПРОМЕНУ.

ВЕЛИКИ КРАХ!

ЊУЈОРК И ЛОНДОН нису поштедили ни европско копно, те се једна велика творница сребра нашла побуђеном, да распрода сву своју залиху уз малену наплату једино за рад. Ја сам упућен, да наведем ту распродају. С т-га разашиљем свакоме следеће ствари уз наплату само од 6 ф. 60 новч. наиме:

6 ком. најфинијих ножева стоних са правим енглеским дршком,
6. ком. амер. сребрних патент-виљушака из једнога комада,
6. ком амер. сребрних патент-кашика за јело,
12 ком амер. сребрних патент-кашика за кафу,
1 ком. амер, сребрних патент-кашика за сипање,
1 ком. амер. сребрних патент-кашика за сипање млека,
2 ком. амер. сребрне патент-чаше за јаја,
6 ком. енгл. викторија-тацни,
2 ком. дивних свећњака,
1 ком. цедила за тај,
1 ком. најфинија расипача за шећер.

44 комада укупно само 6 ф. 60 н.

Сва та горња 44 комада стајала су пре 40 ф. а сад се могу добити по ову најмању цеду од 6 ф. 60 н. — Американскоament-сребро је сасвим бео метал, који задржи боју сребра за 25 година, за што се јемчи. Као најбољи доказ, да овај оглас

није обмана

ево се јавно обвезујем. да ће свакоме без икаквог приговора вратити новац, ако му се роба не допадне, те нека нико не пропушта ову згодну прилику, него нека набави ову дивну гарнитуру, која је згодна особито за поклоне о **Свадбама и другим пригодама а и за сваку бољу кућу.**

Једино се може добити код

„A HIRSCHBERG's“

Hauptagentur der vereinigten amerik. Patent-Silberwaarenfabriken.

Wien, II., Rembrandstrasse 19. Telephon Nr. 7114.

Шиље у провинцију уз наплату у ваточ или за готово.

Прашак за чишћење 10 н.

Само је права роба са овим жигом (здравствени метал).

AMERIK. PATENT.

Извод из захвалних писама:

Љубљана, 7. нов. 1896

Врло задовољан са вашом патент-гарнитуром сребра, молим Вас и за другу пошиљку исте врсте.

надпоручник АЛФРЕД ХЕЛЦЛ.

Пилиш, 24. августа 1896. (пештанска жупанија).

Ваше благородије!

Врло сам задовољан са гарнитуром. Молим да пошљете мојој сваћи баронци Ђари рођ. Шомођи у Сунто три такве гарнитуре.

БАРОН ЈУЛИУС ЂАРИ.

78 3—5

Новост за Српство.

Велико стоваришће енглеских и француских штофова.

П. Н.

Ко жели да има ваљано скројено и особито фино израђено

ГРАЂАНСКО И ВОЈНИЧКО ОДЕЛО

нека се изволи обратити на долепотписаног академичара и дипломираног самосталног кројача. Досадашње признање мојих поштованих муштерија најбољи је доказ моје кројачке вештине, а трудићу се, да сваку ону поштовану муштерију, која ме буде својим палогом почаствовала, у сваком погледу потпуно задовољим.

ЈЕДНОГОДИШЊИМ СВОЈЕВОЉЦИМА

стављам до повољна знања, да сваке године путујем четири пута у наша већа места. Ко жели код мене наручити војничко одело, молим да ми саопшти своју адресу, како би га онда могао посетити. Ако у ком месту где обично не долазим, буде више господе, која желе наручити одело, молим, да ми то јаве, па ћу и њих посетити. То исто важи и за господу грађанског сталежа. За укусан, леп и особито елегантан крој и израду јемчим.

С особитим поштовањем

Младен Петровић.

54 7—

Најновији крој. — Цене умерене.

Први српски кројачки салон мушког одела у Будимпешти, IV. korona-herczeg utcza 5. sz.

Нека је препоручено пажњи

земљепоседника, економа и трговцима стројева!

Неочекивано слаби промет у прошлој години врло је умножио наше стовариште различитих пољопривредних стројева и алата, као: парних вршаћих гарнитура од 4, 6 и 8 коњских снага геплова, гепел-вршаћих стројева, ветрењача и стројева за чишћење зрна (Бакерове и Видачеве системе), плугова за једну и више бразда, дрљача, стројева за лупање грудава, сејалица, стројева за жетву, за кошење траве, за сечу и гњечење репе, за крњење кукуруза, за прекрупу кукурузних шапурика, сувача са једним и два витла (камена), стројева за цеђење олаја и т. д.

Пошто је наша управа закључила, да се од сад ограничи на израду само неких извесних стројева, то нам је жеља, да овог пролећа сасвим распачамо наше стовариште, те према томе намеравамо да све горе наведене стројеве, по жељи интересне публике, било на комад било у партијама по врло умереним ценама распродамо.

Ово је за све земљепоседнике, економе и препродавце ретка прилика, да се снабдеју са најизврснијим пољопривредним стројевима по таку ниску цену и по тако пробитачним условима, какове у обичним трговинском промету никад неће моћи получити

Молимо дакле све оне, који се за ову продају интересују, да се при свима распитивањима непосредно на нас обрате а ми ћемо бити са објашњењем односно са офертима свагда на услузи. С поштовањем

Деоничарско друштво Шликове ливнице гвожђа и творнице машина

53 5—18 Budapest, Aeussere Waitznerstrasse 29—37.

Чувајте се Патворина.

Ц. и кр. пов. и одликована творница мараскина.

(Maraschino di Zara).

72 4—30

у Задру **Р. ВЛАХОВ** Далмација.

Најбољи, најздравији и најгласовитији **ликер на свету** против слабости желудца и т. д. је

ВЛАХОВ

Ко жели одржати здрав желудац, ко жели добро стање, веселу ћуд, у опште да очува здравље, нека пије тај по целом свету распрострањени, од свију хваљени ликер „Влахов“, којега из биљака крше Далмације **једини на свету Р. Влахов у Задру (Далмацији)** спрема и доготавља.

Чувајте се патворина и захтевајте увек прави „ВЛАХОВ“ из Задра, који се у сваној бољој трговини и кавани добити може.

Прави „ВЛАХОВ“ је награђен на свим изложбама највећом наградом.

Власник и издавалац: Задужина Гвардија. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.